

Riksdagens protokoll

2011/12:131

Fredagen den 15 juni

Kl. 09.00 – 10.37

Protokoll
2011/12:131

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:406

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:406 Vindkraftsvinster

av Gunnar Sandberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 20 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang och resor.

Stockholm den 14 juni 2012

Näringsdepartementet

Anna-Karin Hatt (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2011/12:413

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:413 Brister i postutdelning

av Eva-Lena Jansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 20 juni 2012.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang och resor.

Stockholm den 14 juni 2012

Näringsdepartementet

Anna-Karin Hatt (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2011/12:423

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:423 Narkotikarelaterad dödlighet

av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 16 augusti 2012.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 13 juni 2012
Socialdepartementet
Maria Larsson (KD)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

2 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motion
2011/12:Fi21 till finansutskottet

3 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU24
Utbildningsutskottets betänkanden 2011/12:UbU20 och UbU22
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU20
Civilutskottets betänkanden 2011/12:CU27 och CU5

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2011/12:412 om franchisetagarnas utsatta situation

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat statsrådet Annie Lööf vilka åtgärder hon avser att vidta för att förbättra franchisetagares villkor.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Franchising kan vara ett bra val för en person som vill starta näringsverksamhet. Det kan kännas tryggt att börja verksamheten med ett redan inarbetat affärskoncept och med ett välkänt varumärke. Franchisegivaren kan också bistå med kunskap och stöd till franchisetagaren. Att franchising är ett attraktivt sätt att starta och driva företag visar de nära 30 000 franchisetagarna i Sverige.

Sedan år 2006 gäller en särskild lag om franchisegivares informationsskyldighet. Lagen syftar till att stärka en blivande franchisetagares ställning. Den reglerar bland annat vilken information en franchisegivare ska lämna innan parterna ingår avtal. Informationen ska till exempel avse de ekonomiska villkoren för verksamheten, villkoren för uppsägning av avtalet och upplysningar om hur en tvist med anledning av avtalet ska prövas.

Genom den informationen får franchisetagaren upplysningar om särskilt viktiga delar av avtalet och kan på grundval av informationen ta ställning till om han eller hon vill ingå avtalet. Med nu gällande lagstiftning finns det också möjligheter att ingripa mot en franchisegivare som inte fullgör sin skyldighet att lämna ut information.

Ett problem är att en franchisetagare ofta intar en underlägsen ställning i förhållande till franchisegivaren, vilket gör att det kan vara svårt för honom eller henne att med tillräcklig kraft påverka innehållet i parternas avtal. Med stöd av lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare kan Marknadsdomstolen dock förbjuda franchisegivaren att uppställa oskäliga avtalsvillkor. Domstolen ska ta särskild hänsyn till behovet av skydd för den som intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

Oskäliga avtalsvillkor kan också jämkas eller lämnas utan avseende i sin helhet.

Ibland rapporteras det om franchisetagare som har råkat illa ut, och bland annat mot den bakgrunden har det ifrågasatts om den gällande lagstiftningen är tillräcklig.

Som jag har pekat på finns det redan i dag skyddsregler som kan tillämpas för att ge franchisetagaren ett bra underlag inför sitt beslut att ingå avtalet och för att komma till rätta med missförhållanden inom ramen för ett avtal. Ytterligare lagstiftning på området skulle utgöra ett ingrepp i den avtalsfrihet som bör finnas mellan två näringsidkare som vill ingå en affärsrelation. Jag anser att man ska vara försiktig med att göra sådana ingrepp.

Jag kan konstatera att inte heller riksdagen anser att det finns skäl att införa ny lagstiftning. Frågan har behandlats av riksdagen vid ett flertal tillfällen, senast i februari 2012. Då avslogs ett motionsyrkande om lagstiftning på området. Utskottet ansåg att det inte fanns skäl att ytterligare lagreglera avtalen.

Enligt min uppfattning vore det bästa om de problem som förekommer i stället kunde hanteras av de branschorganisationer som är verksamma på området. Jag instämmer således i den bedömning som riksdagen har gjort och har för närvarande inga planer på att föreslå ytterligare lagstiftning på området.

Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag kan delvis hålla med om vad statsrådet sade i sitt svar. Ytterligare reglering av eller ändringar i den fria avtalsfriheten ska man vara försiktig med. Man ska fundera ett par varv innan man bestämmer sig för att göra ändringar.

Från tid till annan vet vi att företag kommer i kläm på olika sätt. Det absolut vanligaste är att det lilla företaget inte har så mycket att sätta emot det stora företaget. Men det förekommer också andra mer sofistikerade former, till exempel franchisetagarnas situation. Därför finns det någonting vi kan kalla lag på området. Men det finns flera sätt att frångå lagen, och det är därför jag har väckt interpellationen. Kraven återkommer ständigt.

Först och främst är det oklart om Marknadsdomstolen ens i något fall har dömt i en sådan här fråga. Den enkla anledningen är att det nästan alltid finns skiljeklausuler i avtalen, vilket gör det i praktiken omöjligt för en franchisetagare att få en fråga prövad. Skiljedomsförfarande är någonting som nästan bara riktigt stora företag över huvud taget har råd med. Det handlar om flera miljoner kronor för att lösa en sådan fråga. I ett sådant sammanhang får man definitivt stå för sina egna kostnader.

Det finns en rad andra saker att tänka på. En populär sak är att man tvingas betala till ett marknadsföringsbolag utan att ha något inflytande

över marknadsföringen. Det är mycket sofistikerat. Man råkar ofta ut för ett obegränsat borgensåtagande. Det är inte heller ovanligt att man när avtalet hävs, för att avtalstiden löper ut eller för att man faktiskt häver avtalet, inte får betalt för de insatser man de facto har gjort i sitt företag. Här kan man inte bara stillatigande titta på.

Visst är det viktigt att upprätthålla den fria avtalsrätten, men vi måste också skydda dem som inte på annat sätt kan få stöd. I den bästa av världar kan branschorganisationerna lösa dessa frågor själva. Men i det här fallet står branschorganisationerna långt från varandra. Det är inte så konstigt eftersom det är franchisegivarna som tjänar mycket pengar på att göra en liten insats. Varför skulle de vilja minska sin möjlighet att tjäna pengar?

Det skulle vara mer ärligt av regeringen att framföra ungefär följande, nämligen att det är självklart att regeringen ska se över frågan. Om regeringen sedan måste lägga fram förslag till ytterligare lagstiftning kan man inte veta i dagsläget, men det här är en fråga som det kommer att bli mer och mer problem med.

Anf. 3 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Börje Vestlund har ställt en i allra högsta grad viktig interpellation som handlar om franchisetagande och ytterst näringsliv och villkoren för näringslivet. Att jag går in i debatten beror på att vi i civilutskottet har hand om dessa frågor. Börje Vestlund har motionerat om frågan, och vi har behandlat den i civilutskottet. I det betänkande som vi tog fram och som var föremål för beslut föreslog vi från utskottets majoritet avslag på motionen, och det inkom en reservation från Socialdemokraterna.

Vad jag skulle vilja lyfta upp här är, precis som justitieministern har sagt, att det finns en lagstiftning. Den handlar till stora delar om att skydda den svagare parten, i detta sammanhang franchisetagaren.

Men jag vill lyfta upp en annan fråga som är så viktig i dessa sammanhang, och det handlar om att franchise ger ett stort antal människor möjligheter att starta och driva företag. Vi har sett åtskilliga exempel på personer som har startat franchise i liten skala och utvecklat det till ytterligare företag, andelar, inom franchisesystemet. Det innebär att personerna är nöjda med verksamheten och vill gå vidare. Det finns också franchisetagare som lämnar franchisesystemet och startar ett eget företag där de själva står som ägare.

I det stora hela uppfattar jag att systemet fungerar bra. Men vad jag också vill lyfta fram är att vi i Sverige, precis som inom andra områden när det gäller företagande, har en tradition att branschorganisationerna samarbetar och hittar gemensamma lösningar och förhållningsregler som respekteras av båda sidor. Jag är övertygad om att även om parterna inom franchise i dag står långt ifrån varandra finns det möjligheter att gå vidare för att bygga på den svenska tradition som finns inom många områden.

Vad jag också vill säga och lyfta fram är att det är så viktigt för den som vill starta franchise att ta del av andras erfarenheter, att titta på vilka organisationer och vilka franchisegivare som har ett bra renommé, att tala med sin bank inför lån, att tala med branschorganisationen för att få information.

Börje Vestlund nämner i sin interpellation att det finns franchisetagare som går i konkurs och har gjort fel bedömningar. Det är oerhört tragiskt. Det är tragiskt för en företagare som går i konkurs – absolut – både för företagaren personligen och för den som ger ut franchisen, kanske också för bygden där företaget drivs. Men det visar också de risker som finns med att starta företag. Detta är inte en risk som är specifik för franchise utan en risk som finns inom allt företagande. Det är angeläget att såväl den som startar franchise som den som erbjuder franchise har med marknadsanalyser.

Att gå in och reglera ytterligare är ingenting som vi från civilutskottet har diskuterat och tagit ställning till, och det är heller ingenting som vi från utskottets sida har sagt att vi förordar.

Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag tror att Börje Vestlund gör stor nytta genom att lyfta fram frågan så att vi får diskutera den. Det finns ett skäl till att riksdagen har fattat beslut om en lagstiftning på detta område, med informations-skyldighet för franchisegivarna. Genom att lyfta fram de problem som kan dyka upp ökar medvetenheten och kunskapen om dessa problem. Det behöver inte leda till slutsatsen att man måste ändra i lagstiftningen. Börje Vestlund sade också att vi är överens om en viss försiktighet när det gäller att göra ingrepp i avtalsfriheten.

Det finns några saker som jag tycker att man ska komma ihåg när det gäller detta. Det ena är naturligtvis att denna typ av avtal kan vara väldigt besvärliga. Margareta Cederfelt var inne på hur viktigt det är att franchisetagare tar del av och förstår de olika delarna i avtalen och att kunskap om andras erfarenheter sprids. Det är på det sättet man kan börja ställa krav eller formulera dem. Här har branschorganisationerna ett oerhört viktigt ansvar och en möjlighet.

Sedan kan man diskutera detta med skiljeklausuler, som Börje Vestlund lyfte upp. Man ska ha klart för sig att det finns fördelar med skiljeförfarande, för det går ofta snabbare än en domstolsprocess. Det är ett av skälen till att många företag väljer den typen av lösning. Det är inte heller så att en sådan klausul i ett avtal innebär att Marknadsdomstolen inte har möjlighet att lyfta frågan. Det problem som ändå finns är att de inte har fått in något mål att pröva. Då blir det inte mycket gjort, utan här behövs naturligtvis någon prövning.

Då tycker jag att det är centralt att påpeka att det inte bara är enskilda småföretagare, eftersom vi pratar om ganska små företag, som kan väcka en sådan fråga. Det kan även branschorganisationer göra. Det finns goda möjligheter att få specifika frågor prövade, och det vore väl bra om man gjorde det.

Jag tror också att det från riksdagens perspektiv är bra om den lagstiftning som vi har, som har tagits fram i ordnade former och som är rätt tydlig får prövas. Innan man börjar fundera om man bör justera i lagen vill man gärna veta om den lag man har fungerar. Det vore därför bra om man fick en prövning.

Jag tror att det är viktigt att ha ögonen på den problematik som Börje Vestlund pekar på. Det är svårt att vara liten företagare i alla typer av företagande, men gentemot den här typen av stora kedjor eller franchise-givare kan man lätt hamna i regelverk som man kanske inte har tänkt

igenom riktigt. Här behövs det stöd. Det är också därför reglerna är utformade på det sätt som de är.

Jag tycker att vi har en tämligen bra lagstiftning. Jag tycker att det vore bra om den prövades. Det kan också vara så att den lagstiftningen gör att inte så många är missnöjda utan har inneburit en bättre information till franchisetagare. Om det vet vi inte så mycket. Det är inte heller så att branschorganisationerna har drivit något ärende än, så vi får avvakta och se.

Anf. 5 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det finns naturligtvis exempel på att franchisesystemet fungerar utmärkt. Det som framför allt brukar diskuteras är ett företag som inte har så stor ordning när det gäller arbetsrätt och annat i förhållande till sina anställda. Men just bland franchisetagarna finns det de som har utvecklat sina företag mer och kanske skaffat ännu fler enheter.

Men det finns också stora, välkända företag som tyvärr visar på motsatsen, där man utnyttjar varje liten del som man över huvud taget kan utnyttja, som hela tiden balanserar på gränsen för vad som är lagligt. Det är ju det som är det stora problemet, och det är för den gruppen det behövs skyddslagstiftning.

Låt mig då säga två saker, först när det gäller ekonomi och varför det inte finns så stor kunskap om konkurser. Det går så långt att man pantsätter allt man har, och sedan blir man tvungen att sluta. Man kanske inte ens under många års franchisetagarsituation har kunnat ta ut någon lön över huvud taget, utan familjen får försörja en. Det finns åtskilliga sådana fall att berätta om. Det är därför det inte finns så många konkurser.

Sedan skulle jag vilja peka på en annan del, där man inte behöver gå in med lagstiftning men göra dem observanta. Det är det statliga ansvaret, där Arbetsförmedlingen, Almi och Nyföretagarcentrum borde vara mer uppdaterade om hur systemet fungerar. Det skulle vara väldigt bra om vi kunde vidta åtgärder där. Det krävs det inga lagåtgärder för, utan det krävs att vi hittar möjligheter till en annan ordning för att få dem medvetna om att detta system kanske inte är så bra. Man kanske till och med ska kunna säga ifrån till vissa företag.

Den största kritiken gäller väl informationsplikten. Man har en informationsplikt, men oftast ligger man på gränsen till vad man är tvungen att göra. Det är därför väldigt många franchisetagare hamnar i den situation som de hamnar i.

Jag tror, herr talman, att jag får avbryta här och låta andra debattörer komma in, så återkommer jag i ett slutanförande sedan.

Anf. 6 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Jag instämmer i vad som har sagts här om att frågan är viktig, eftersom den berör en stor del av näringslivet och företagandet. Men i och med att det är en viktig fråga är det angeläget att vara försiktig med en lagstiftning som kan stjälpa över och reglera på ett sätt som blir negativt för hela branschen.

Precis som justitieministern nämnde är lagstiftningen inte prövad. Det kan vara intressant för branschorganisationen att bistå genom att lyfta fram ett ärende, om den enskilde franchisetagaren inte har kraft och för-

måga att ta sitt ärende vidare. Då kan det vara en angelägen fråga för branschorganisationen att stödja, för att gå vidare.

Jag vill här, precis som i alla sammanhang när det gäller företagande, lyfta upp att det är angeläget att den enskilde företagaren gör en analys, tar reda på vad som gäller och hämtar in information från flera ställen. Det är extra viktigt och angeläget när det handlar om en förstagångsföretagare, just för att inte hamna i den tragiska situationen där företaget inte utvecklas i den riktning som tankarna var och där familjen får lida men.

Det finns flera komponenter i detta.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är klart att det finns problem. Jag tror att det är viktigt att ha klart för sig det som Margareta Cederfelt lyfte fram, nämligen att allt företagande är ett risktagande och att man måste vara beredd att ta risker och medveten om att man tar risker, så att man lägger ribban på rätt nivå. Det är ett problem.

Där är det viktigt med information till den som ska ingå avtal, inte minst ingå ett franchiseavtal, så att man går igenom det.

Vi har ungefär 30 000 franchisetagare i Sverige i dag, vilket visar att det är en form av företagande som passar många och där de allra flesta uppenbarligen också tycker att det fungerar väl.

Franchiseföreningen påpekar däremot på sin hemsida att det krävs mycket arbete och att det inte är lätt i början. Men det är det aldrig när man ska starta företag, och det finns fortfarande risker. De har också gjort en undersökning, där de har frågat om positiva och negativa saker som franchisetagare ser med det här konceptet.

Det man tycker är väldigt bra är att det finns ett färdigt affärskoncept. Om man ska starta en firma kan det vara svårt att själv hitta en modell som fungerar. Nu får man ett färdigt affärskoncept, vilket är bra. Det gör också att man snabbt kommer i gång med företaget, som annars kan ha en uppstartsfas som är nog så besvärlig.

Risktagandet är mindre än om man startar ett helt eget företag och ska komma i gång då, dels på grund av att det går snabbare, dels på grund av att man har ett affärskoncept.

Många tycker också att det är en fördel att det ingår utbildning i både företagande och de produkter eller den verksamhet som det gäller och att man kan få stöd löpande. Man ser många stordriftsfördelar.

Det är sådant som franchisetagare själva framhåller som fördelar.

De nackdelar som man pekar på – de finns uppenbarligen – är inte i första hand att man känner sig helt låst av avtalet, även om det är klart att man påpekar att friheten är begränsad. Det är skillnad att driva ett franchiseföretag i förhållande till att driva en helt egen firma, eftersom det finns ramar och regler för vad man får göra och på vilket sätt man får disponera den idé eller det märke som man har avtalat om.

Det är naturligtvis också mindre roligt – ungefär som att betala skatt – att man får betala serviceavgifter och royalty till franchisegivaren. I en situation där man jobbar hårt och tycker att man gör ett fantastiskt jobb, i synnerhet om man har hållit på ett tag, kan det ibland kännas som om de avgifterna är höga eller att det är en pålaga. Men det ingår så att säga i avtalet och konceptet – det är de villkor man har gått med på.

Det är de nackdelar man framhåller.

Det leder mig inte till att säga att vi inte har ett och annat problem som är allvarligt och att enskilda företagare kan hamna i besvärliga situationer. Det är just därför som jag pekar på att vi har en relativt ny lagstiftning som tydliggör ansvaret, att man ska få rätt information på ett bra sätt, och där man också på olika sätt kan döma av företag och franchisegivare som inte lever upp till de krav som ställs.

Det har inte skett någon prövning i Marknadsdomstolen. Man använder i förekommande fall skiljedomsförfarande, vilket är en modell som är vanlig i näringslivet.

Vi får vänta och se om vi får några prövningar innan vi kan säga att lagen är bra eller dålig. Men så här långt måste jag säga att mitt intryck är att den fyller en viktig funktion och på det sättet har fungerat väl. Det är något som riksdagen bör glädja sig åt.

Anf. 8 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Först vill jag kommentera detta med domstolar, varför det inte har varit några domar. Det är just därför att man i Marknadsdomstolen kan utdöma viten – det går inte att utdöma något annat, och man får inte ens tillbaka de pengar som man eventuellt har mist.

Jag tror att jag måste återkomma i den här frågan, och jag får väl återkomma när min röst är något bättre, för jag känner att jag inte klarar av att prata mycket längre nu.

Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Riksdagens tid skulle disponeras mycket bättre om folk var förkylda i den utsträckning som Börje Vestlund visade upp här i dag. Men det är lite sorgligt, eftersom det är en viktig fråga som vi diskuterar.

Om Marknadsdomstolen skulle göra en prövning är det vite som kan utdömas. Det är den form som vi har. Det är inte så märkvärdigt med det.

Det understryker att det kanske är just branschorganisationerna som borde lyfta upp frågan, för det är på det sättet man kan få lagstiftningen prövad och se var gränserna går för hur man kan agera.

Vi kommer att följa frågan, och jag är övertygad om att interpellanten också kommer att göra det, förhoppningsvis med lite mindre förkylning.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2011/12:421 om otydligheter i lag (1974:191) om bevakningsföretag

Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Elin Lundgren har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förtydliga vad som avses med bevakning enligt lagen om bevakningsföretag. Jag har så sent som den 3 maj och den 5 juni i år besvarat liknande frågor från Elin Lundgren.

Elin Lundgren anför att lagen om bevakningsföretag är svårtolkad och hänvisar bland annat till en dom från Gävle tingsrätt.

Som jag har anfört i mina tidigare svar har jag ingen möjlighet att uttala mig i enskilda fall eller om en domstols tolkning av lagen. Det pågår för närvarande inte någon översyn av lagen om bevakningsföretag.

Jag följer självfallet utvecklingen på rättsområdet i syfte att uppmärksamma eventuella brister i lagstiftningen som vi behöver åtgärda.

Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern så mycket för svaret. Skälet till att det blev ganska många frågor kan man kalla olycksfall i arbetet, eftersom jag i datorn använde fel mall. Det betyder också att interpellationen faktiskt sändes in för sent för att egentligen kunna besvaras före sommaren, så jag är mycket tacksam för att vi trots det får möjlighet att diskutera frågan i dag.

Man kan naturligtvis göra som justitieministern, tolka att frågan ställs utifrån endast ett rättsfall. Men faktum är att det finns många fler än så.

För tittarnas skull skulle jag vilja berätta lite grann om hur knasigt det kan bli med tillämpningen av lagen om bevakningsföretag.

Principen är att för att få bevaka egendom åt någon annan måste företaget vara auktoriserat, det vill säga godkänt av länsstyrelsen. Det innebär bland annat att de som står bakom företaget inte har någon kriminell koppling och att personalen har rätt typ av utbildning.

Fallet i Gävle, som ministern talade om och som jag också har skrivit om i min interpellation, gäller den rikskända Gävlebocken. Där har kommunen anlitat ett företag som inte kan kallas bevakningsföretag eftersom det inte är auktoriserat. I avtalet som kommunen och företaget har satt upp kan man läsa att personalen, som kallas värdar i stället för vakter, ska finnas vid bocken hela nätterna för att informera förbipasserande som kan tänkas vara intresserade av bockens historia eller vill fotografera eller liknande. Det står dock också att i händelse av till exempel brand – detta är kanske inte helt irrelevant när det gäller just Gävlebocken – ska värdarna också ringa efter hjälp.

I ett av de skriftliga svar som jag tidigare har fått av justitieministern hänvisar hon till Rikspolisstyrelsens föreskrifter, som kompletterar lagen. Där står det ganska tydligt att vakt är man om man är ett extraskydd mot skada som orsakas genom brottsligt angrepp, brand eller liknande. Det gör att man kan tolka det som värdarna i Gävle gör som en vaktsyssla.

Det är inte bara jag som tycker att lagen är lite luddig. Fackförbundet Transport uppmärksammar det här hela tiden. Branschorganisationer och domare som jag har talat med tycker att lagen är väldigt svårtolkad. Om man väljer att kalla vakter för värdar, som i fallet med Gävlebocken, kommer man liksom runt kärnfrågan.

Värt att notera är också att de så kallade värdarna i Gävle i sina egna anteckningar kallar sig själva för vakter. Det säger en del om hur det ser ut. Skälet till att en del företag vill ge sig in på den här marknaden är såklart att det är en lukrativ bransch. Bevakning, vakter och larmsystem är sådant som många känner ett behov av. Den situation vi har får givetvis konsekvenser.

Herr talman! Justitieministern säger att hon följer utvecklingen på området för att se om något behöver åtgärdas. Då vill jag fråga justitieministern vad det är hon ser. Är det något som behöver åtgärdas? Vilken roll anser hon som ansvarig politiker att lagen ska fylla?

Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Vi har alla råkat ut för datastrul och konstiga formulär, så jag förstår naturligtvis de problem som har varit. Det var dock lite svårt för oss på departementet att tolka vad det egentligen var som Elin Lundgren var ute efter och vad frågan egentligen handlade om eftersom den var tämligen kortfattad. Med det inlägg som Elin Lundgren nu gör blir det lite klarare, vilket naturligtvis underlättar.

Lagen om bevakningsföretag är inte otydlig. Den reder faktiskt ganska noga ut hur sakläget ser ut. För auktoriserad bevakning krävs ett ganska omfattande godkännande från länsstyrelsen. Då talar vi om riktiga väktare.

Sedan finns det andra typer av vakter, om man får uttrycka det så: entrévärdar, publikvärdar och så vidare. Det är en ganska brokig skara som inte har de befogenheter eller de krav på sig som väktare har. Det var kanske därför som man i fallet med julbocken i Gävle hade andra regler. Det är helt riktigt som interpellanten säger att de inte får ingripa hur som helst utan bör kontakta polis och andra vid eventuella ordningsstörningar. Då har man ett avtal med helt andra regler.

Under de senaste åren har detta utretts mer än en gång. Det ligger i sakens natur att fackliga organisationer och andra gärna driver på för att få den egna gruppen att vidgas. Detta har utretts på olika sätt. Redan 1995 kom Trygghetsutredningen. Sedan har det gjorts departementsutredningar, och det har kommit en promemoria om ordningsvakter och väktare. Det har vänts och vridits på detta fram- och baklänges. Hittills har det inte lett till åtgärder. Skälet till det är att det hela är ganska brokigt.

Vid till exempel ett fotbollsevenemang använder klubbarna frivilliga supportrar och andra som publikvärdar. Det skulle bli helt orimligt om man krävde att de skulle använda auktoriserade vakter från ett bevakningsföretag för den typen av arbetsuppgifter. Detta är bara ett exempel på vad som har gjort att man hittills inte har haft anledning att ytterligare reglera eller organisera krav på det som går utöver sådant som ska göras av auktoriserade väktare.

Det är också detta som gör att en del av bevakningsföretagen väljer att ha två delar i sitt företag. Dels har man de mer välutbildade och auktoriserade väktarna som kan ta vissa typer av uppgifter, dels kan man ibland tillhandahålla annan typ av personal.

Visst kan man tycka att det blir lite rörigt när man inte vet vem som har vilken typ av befogenhet, men för den som är ansvarig företagare och anlitar hjälp med till exempel välkomnande i entrén är det centrala att man vet vad man efterfrågar.

Den berättigade frågan, som man också har diskuterat av och till, är: Innebär detta att man kan ha direkt kriminella som står i portgången till nöjesetablissemang och annat? Man kommer inte ifrån att företagare kan anställa personal till olika arbetsuppgifter. Även om man skulle skärpa kraven är risken stor för att man står kvar i en situation där ett eller annat problem kan uppstå. Det är väl detta sammantaget som gör att man hittills inte har haft skäl att ändra i lagstiftningen.

Anf. 13 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Det har flera gånger tidigare förekommit att man har ändrat i lagstiftningen på det här området. Senast gjorde man en stor ändring 1994 när det gällde definitionerna. Bakgrunden var ett fall där en pensionerad person som tidigare hade arbetat åt en matbutik fortsatte att leverera butikens pengar till banken även efter sin pensionering. Eftersom personen då inte längre var anställd av matvaruföretaget utan gjorde jobbet i egen regi var man inne och klampade på bevakningsområdet, då det handlade om transport av pengar. Därför gjorde man ett förtydligande i lagen där man lade till skrivningen ”bevaka sedlar, mynt eller annan egendom i samband med transport”.

Om man vill komma undan de luddigheter och problem som justitieministern själv pekar på är det fullt möjligt att göra det. Justitieministern talar om kriminella dörrvakter och säger att detta är svårt att göra något åt. I 4 § bevakningslagen står dock väldigt tydligt angivet att hos ett auktoriserat bevakningsföretag ska personalen vara prövad med avseende på laglydnad. Nog går det att styra upp de här delarna om man vill.

Jag skulle vilja tala lite om vad konsekvenserna blir om vi i det här fallet skulle få ett domslut som visar att företag som utövar vad jag uppfattar som bevakning inte behöver auktoriseras. Då fyller lagen ingen funktion. Man kan ju då gå runt den genom att kalla vakter för något annat, till exempel värdar.

Ett av skälen till att lagen kom 1974 var just att man ville förhindra kriminell verksamhet i samband med bevakningsuppgifter. Om då lagen spelar ut sin roll blir det väldigt tydligt att vi som konsekvens kommer att få in kriminella företag. Det kan inte rimligtvis vara önskvärt för någon part i det här. Det finns också en risk, även om den kanske inte är jättestor, för att vi får in företag från utlandet som inte alls jobbar på samma sätt som vi i Sverige gör.

Man kan också fundera över medborgarperspektivet. Som medborgare vill jag gärna att de som ska bevaka, särskilt där det är mycket folk i omlopp, ska vara utbildade.

Jag tycker att det är lite märkligt att Beatrice Ask, som säger sig följa det här noga, inte riktigt verkar se allvaret i vad som kan hända om lagen sätts ur spel.

Det görs en hel del anmälningar när det gäller den här typen av fall. Men ofta är det så att polisen lägger ned dem. Även om det är väldigt uppenbart att det är felaktigt agerat och polisen lägger ned skulle man kunna misstänka att en del poliser faktiskt inte heller förstår den här lagen och vad den säger.

Jag har hört att polisen på vissa ställen faktiskt använder icke-auktoriserad bevakning själv, och det är naturligtvis otroligt oroväckande.

Med det här som bakgrund undrar jag igen: Är justitieministern tillfreds med dagens lagstiftning och hur den tillämpas?

Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Låt mig börja med att svara på frågan om justitieministern är tillfreds med lagstiftningen. Ja, lagstiftningen är jag tämligen nöjd med. Jag ser naturligtvis att det finns problem när det gäller bevakningsverksamhet i vid mening, men jag har hittills inte ansett mig ha

underlag för att hävda att det är just en förändring i lagstiftningen som är det nödvändiga eller vägen för att lösa de problem som finns.

Jag ska återkoppla till det jag sade i mitt tidigare inlägg om krogar. Ja, det är klart att man kan använda sig av auktoriserade väktare och på det sättet försäkra sig om att man inte har kriminella. Däremot är det inte förbjudet för en restaurang, till exempel, att ha någon annan i kapprummet eller någon annanstans. Det är ganska vanligt att man har auktoriserad personal och annan typ av personal. Då är det dess värre så att man också kan få ingripanden och annat som utnyttjas. Det är inte tvärsäkert att man löser det hela genom att tvinga fram en auktorisation den vägen. Det tror jag att man ska ha klart för sig.

Det är klart att vi har problem i olika sammanhang. Men samtidigt är det naturligtvis så att precis som Gävle kommun måste olika företag kunna anlita personal för lite olika arbetsuppgifter. Jag pekade också på möjligheten till exempel för idrottsföreningar att använda sig av engagerade supportrar för olika typer av värdskap och någon typ av ordningshållande, utifrån att man inte alls är väktare utan att man faktiskt är värd.

Det är det här som jag inte tycker att vi ska begränsa och göra omöjligt, för det skulle göra verksamheten sämre. Det viktiga är att man vet när man ska använda riktiga auktoriserade väktare, vilken utbildning de har och att detta fungerar väl.

Då vill jag nog rätta till det här med utländska företag, att vi liksom kan få in vad som helst. Nej, så är det inte. För i de här reglerna ingår att utländska företag som vill bedriva verksamhet i Sverige på det här området ska inge en fullständig förhandsanmälan. De ska också uppfylla de villkor för godkännande vid tillfälligt arbete som gäller enligt föreskrifter och som man har meddelat med stöd av den lagstiftning som gäller.

Det är inte så att man kan komma in och bete sig precis hur som helst. Det vore märkligt om riksdagen skulle ha missat en sådan detalj, tycker jag. Jag är alltså inte bekymrad i den delen.

Jag tycker att det är viktigt att vi har auktoriserade väktare och att de används för de arbetsuppgifter som är nödvändiga som ett komplement till ordningsmakten. Det är centralt, och jag tycker att regelverket i den delen fungerar väl.

Jag tror också att vi ska vara försiktiga med att reglera bort eller att för mycket byråkratisera verksamhet som ligger därutöver. Vi måste kunna ha värdar och värdinnor eller ordningsvakter av helt annat slag, som inte har de befogenheter som auktoriserade väktare har. Det är väl där någonstans som problematiken ligger.

Vad jag menar när jag säger att jag följer den här frågan är naturligtvis att det är centralt att hela tiden se på de olika problemen och se utifrån vilken förmåga man kan rätta till eventuella problem med lagstiftningen och de förordningar som kompletterar lagstiftningen. Och där tycker jag att det hittills har hänt en del.

Ja, det har gjorts förändringar. Men 1994 är fruktansvärt länge sedan. Förordningar har man kanske tittat på vid fler tillfällen. Men efter det har det faktiskt gjorts mer än en genomgång och utredning, så vi har en hel del underlag om situationen och annat som vi använder för att uppdatera oss när vi prövar frågan, vilket sker återkommande.

Anf. 15 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att jag och justitieministern är överens om att det finns problem. Vi är också överens om att det är viktigt att man ska veta när man ska använda så kallade riktiga, eller det jag skulle kalla auktoriserade, bevakningsföretag.

Jag tycker att det är viktigt att man inte blandar ihop vad man pratar om. Det här med att lag använder sina medlemmar eller supportrar som värdar på matcher är någonting helt annat. Bevakningslagen handlar om när någon utför bevakning åt någon annan, inte när man använder sina egna.

Restauranger och liknande kan använda sin egen personal lite grann hur de vill. Det är en annan grej. Det här handlar om när man anlitar ett företag för att utföra sysslor åt en.

Det har pratats en del om just vakter och väktare nu. Men man ska också vara medveten om att det även gäller de företag som jobbar med larm, alltså inte precis med personer. Det är samma typ av problem där. Det är alltså stora otydligheter i lagen, vilket är väldigt olyckligt. Det får naturligtvis samma konsekvenser som när man pratar om det personella skyddet.

Det är naturligtvis jättebra att justitieministern följer den här frågan, som jag har sagt tidigare. Utifrån den bakgrundsbeskrivning som jag har gjort och som justitieministern själv har fyllt på skulle jag vilja veta: Vad är det som behöver hända för att justitieministern på något sätt ska förtydliga lagen så att den inte längre behöver uppfattas som luddig? I vilket läge tycker justitieministern att det skulle vara aktuellt att förtydliga lagen?

Anf. 16 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Ja, när skulle vi behöva ändra? Det påstås att lagen är luddig. Det är fel, för lagen är väldigt tydlig. Ett företag som bedriver bevakning för annans räkning omfattas av krav på auktorisation. Det är väldigt tydligt.

Det Elin Lundgren egentligen är ute efter är att vi ska tvinga in fler verksamheter i den typ av auktorisation som bara vissa företag har och att man bara ska få använda den typen av företag för viss typ av ordningshållning, vilket innebär att andra som jobbar som entrévärdar och annat inte skulle ha möjlighet att arbeta som det utan skulle tvingas byta arbetsgivare eller gå en längre utbildning eller vad det nu kan vara.

Vad behövs då för att vi ska göra en förändring? Ja, det är ju en tydlig definition av vad som är skälet till att vi inte skulle kunna tillåta mer än en sorts vakter. Det tror jag är ett sådant skäl som vi måste ha. Ett annat skäl är naturligtvis att vi bedömer att det finns en sådan brist på seriositet hos de firmor som tillhandahåller annan typ av bevakning att det inte fungerar. Men det är inte mitt intryck.

Det finns exempel på problem. Det finns också exempel på ärenden som prövas i domstol, för att man inte tycker att saker och ting har gått helt rätt till. Och det är viktigt att det prövas.

Exakt när man bestämmer sig för att göra mer vågar jag inte svara på, men det faktum att vi faktiskt av och till har utrett och prövat olika vägar för att förbättra regelverket visar väl att det finns ett intresse och att vi tar de här frågorna på stort allvar.

Justitiekanslern inledde också ett initiativärende på det här området. Det gällde främst ordningsvakter. Justitiekanslern ställde sig tveksam till om den verksamhet som entrévärdar sysslar med ska jämföras med sådan verksamhet som omfattas av lagen om bevakningsföretag. Det är alltså inte en entydig synpunkt från Justitiekanslern.

Vi har lite olika signaler, och det är det jag säger. Hittills har vi inte ett underlag som säger att det nu är dags att ta viktiga kliv för att gå i den riktning som Elin Lundgren förespråkar.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2011/12:401 om svenskt bistånd till den palestinska myndigheten

Anf. 17 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat utrikesministern om vilka åtgärder han avser att vidta för att säkerställa att svenskt och europeiskt bistånd inte demoleras, rivs eller förstörs av israeliska myndigheter i framtiden samt vilka åtgärder han avser att vidta med anledning av de biståndsprojekt som redan förstörts.

Interpellationen har överlämnats till mig för besvarande.

Sveriges bistånd till den palestinska myndigheten är en viktig byggsten i arbetet med att bidra till en hållbar lösning på den israelisk-palestinska konflikten. Vårt stöd till palestinierna uppgår till ca 700 miljoner kronor under 2012. Det fokuserar på statsbyggande och bidrar bland annat till att stärka demokratiska institutioner, mänskliga rättigheter och att stödja det civila samhället. Vi arbetar även med insatser för att förbättra infrastruktur och vattenrening, särskilt i Gaza där behoven är oerhört stora. Det svenska stödet inkluderar också ett omfattande humanitärt stöd, särskilt till FN:s organ för palestinska flyktingar – Unrwa.

Jag har vid ett flertal tillfällen klargjort att det är oacceptabelt att biståndsprojekt på de palestinska områdena, i såväl östra Jerusalem och Västbanken som Gaza, försvåras, fördras eller förstörs. Vid mitt besök nyligen i Israel och Palestina var villkoren för det svenska biståndets genomförande ett viktigt ämne i samtalen. I högnivåorganet för samordning av palestinskt bistånd, Ad hoc Liaison Committee tar Sverige och andra viktiga givare upp de negativa effekter som Israels ockupation har på biståndet.

Frågan tas även återkommande upp av EU-dialogen med Israel och diskuterades vid EU:s senaste utrikesministermöte den 14 maj. I rådsslutsatserna uppmanar EU Israel att samarbeta med palestinska myndigheten och tillåta ökad palestinsk access och kontroll över område C, där Israel har fullt administrativt ansvar och säkerhetsansvar.

Slutsatserna fastslår också att EU kommer att fortsätta ge finansiellt stöd för utvecklingsinsatser på område C och att vi förväntar oss att dessa skyddas för framtida bruk.

Vad gäller frågan om åtgärder för redan förstörda biståndsprojekt är det viktigt att minnas att ägarskapet för projekt har övergått till palestinierna när projektet beviljats. Det innebär att det är palestinierna och inte givarna som rättsligt skulle ha möjlighet att kräva kompensation för

förstörda projekt. Men oavsett detta är det Sveriges och EU:s åsikt att förstörelsen av palestinska biståndsprojekt är oacceptabel och måste upphöra, vilket har framförts tydligt till Israel.

Anf. 18 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Sedan 2011 har 62 byggprojekt finansierade av Sverige, Frankrike, Nederländerna, Polen, Storbritannien och EU rivits av de israeliska myndigheterna. Över 110 byggprojekt har fått rivningsbesked eller order från myndigheterna om att man ska stoppa byggnationerna. Ca 25 procent av all palestinsk infrastruktur som förstördes under 2011 var biståndsfinansierad bland annat av EU.

De här projekten handlar om vattencisterner, förnybar energi, bostäder, lokaler för djurhållning, jordbruksbyggnader och vatten- och avloppsledningar. EU-kommissionen har uppskattat värdet av de biståndsprojekt som den israeliska armén förstörde mellan 2001 och 2011 till ett värde motsvarande 49 miljoner euro. Av dessa pengar beräknas 29 miljoner euro vara direkt EU-bistånd. Framför allt handlar det om förstörelse av palestinsk infrastruktur och bostäder.

Det är helt oacceptabelt att en stridande ockupant förstör för civilbefolkningen. Det är ett brott mot den internationella folkrätten, och enligt Genèvekonventionen är det att jämställa med krigsbrott mot civilbefolkning. Jag tycker att det här är synnerligen allvarligt, och det internationella samfundet måste inta en betydligt hårdare och tuffare attityd mot denna typ av utmanande övergrepp som sker planerat och med kontinuitet.

Jag tycker att det är vällovligt att regeringen har tagit upp frågan om det orimliga i den israeliska statens agerande direkt med statsledningen i Israel. Det är också vällovligt att frågan har avhandlats vid EU:s utrikesministermöte och att EU tar upp det hela i dialog med Israel. Men de frågor man ställer sig är om det här leder till resultat. Med vilken hårdhet sätter EU tryck på Israel på grund av detta oerhört utmanande agerande?

När det inom ramen för ett biståndsprojekt i Zambia för ett antal år sedan förekom korruption fick man betala tillbaka 6,7 miljoner kronor av totalt 50 miljoner. Då markerade Gunilla Carlsson mycket tydligt att om svenskt stöd ska utgå till Zambia måste Zambia fortsätta att leva upp till sina åtaganden. Det vill säga, det fanns en nolltolerans mot korruption. Med Zambia som exempel inleddes en sådan debatt. Det genomfördes omfattande revisioner av hälsoprojekten som var aktuella i det här fallet.

I fallet Zambia agerade regeringen med viss tydlighet och hårdhet. När det gäller Israels systematiska förstörelse av biståndsprojekt åligger det ytterst, enligt Gunilla Carlsson, palestinierna att agera. Då ställer man sig frågan: Tror Gunilla Carlsson att Israel som ockupationsmakt är beredd att i någon djupare mening lyssna på palestinska protester eller skadeståndskrav? Kommer krav på ersättning över huvud taget att tas på allvar av en ockupationsstat som bygger bosättningar, drar nya vägar på ockuperat område och återkommande bryter mot internationell lag och rätt på ockuperat område? Kommer Israel över huvud taget att bry sig om den typen av ersättningskrav?

Slutligen: Har regeringen diskuterat med palestinierna om att göra gemensam sak med dem och tillsammans kräva ersättning och skade-

Prot. 2011/12:131
15 juni

Svar på
interpellationer

stånd? Har EU lyft upp perspektivet att tillsammans med palestinierna kräva ersättning och skadestånd?

Anf. 19 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack, Peter Hultqvist, för att vi här har möjlighet att diskutera så att jag också kan redogöra för hur regeringen ser på detta och tack för många av de frågor som ställs i interpellationsdebatten! Det är frågor som jag själv också brottas med, givet de krav vi ställer på att bistånd varaktigt och långsiktigt ska bidra till effekter för civilbefolkningen.

I grunden ligger här en konflikt mellan israelerna och palestinierna. För min del handlar det här väldigt mycket om hur vi ska kunna se till att israelerna tar våra synpunkter på allvar, givet det ibland till och med kränkande sätt som jag tycker att ockupationsmakten hanterar den palestinska myndigheten på i de här frågorna. Hur ska vi kunna få dem att ta detta mer på allvar? Det är mycket bra frågor.

Rent juridiskt är det så att Sverige som biståndsgivare inte längre har den juridiska avtalsmöjligheten att ställa israelerna till svars mer än moraliskt. Frågan är då om vi kan göra mer tillsammans med palestinierna och om de då skulle bli tagna mer på allvar. Det är en dialog som förs, och det var just därför jag för bara någon dryg vecka sedan träffade både palestinska och israeliska motsvarigheter för att säga att vi nu måste ställa oss den här typen av frågor: Ska vi fortsätta att finansiera ockupationen?

Som Peter Hultqvist säger var jag i samband med Zambia glasklar med att vi inte kan fortsätta ge bistånd om vi inte vet att pengarna kommer fram på rätt sätt. Det här är ungefär en motsvarande situation, och jag är glad att Peter Hultqvist noterar med vilken tydlighet vi har agerat. Men då kommer också frågan om vi på motsvarande sätt som i fallet Zambia skulle sluta stötta palestinskt statsbyggande och sluta med de 700 miljoner kronor per år som vi ger för att underlätta för palestinierna.

Det är just därför vi måste brottas med den här typen av frågeställningar givet att ockupationen fortsätter, givet att det tyvärr är så att den politiska lösningen på konflikten och fredssamtalen inte sker med det resultat som vi alla hade förväntat och önskat oss skulle kunna ske.

Det stämmer också att byggprojekten förstörs och att EU nu gemensamt och på ett helt annat sätt än tidigare trycker på politiskt. Det är därför vår utrikesminister jobbade hårt för de rådsslutsatser som antogs, för jag tror att det är väldigt mycket område C som kommer att beröras i den framtida debatten. Precis som Peter Hultqvist noterar sker det här arbetet väldigt mycket tillsammans och inom ramen för EU-samarbetet för att det ska vara en tillräcklig tydlighet.

Jag tycker att vi gör det här på både ett hårt och konsekvent sätt. Vi tar det på allra största allvar, men det är inte helt enkelt.

Jag kan också konstatera, herr talman, att efter att ha varit på plats i dessa områden och sett den frustration det skapar att driva verksamhet i rivningshotade objekt förstår man att bara den lilla skadan, i det stora hela, är påtaglig för vardagslivet, för barn i en beduinskola på område C. Det är fullkomligt oacceptabelt med de beslut som nu finns om rivningsbesked och också de rivningar som allredan har skett av sådant som syftade till att underlätta för palestinierna att kunna leva ett dragligt liv.

Anf. 20 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag läste en artikel i går från den 13 juni där man säger – det bör väl gälla den 12 juni – att i går meddelade israeliska myndigheter invånarna i Susya och Wadi Jheish sina intentioner att genomföra en rivning av hus, lägenheter och förnybar energi inom tre dagar. Det handlade om en komplett destruction, en nedmontering av den aktuella kommunen.

Vid sidan av dessa ligger två andra byar där man tänker montera ned sex olika sol- och vindenergisystem. Det berör 500 personer. Dessa system ger energi till lyse, till kylskåp och till jordbruksproduktion.

Det här är sådant som sker kontinuerligt, i stort sett dagligen och på ett planerat sätt. Det är en israelisk ockupationsmakt som med precision och planering driver igenom en konsekvent förstörelse. Det är oerhört utmanande.

Jag förstår att man från regeringens sida och från EU:s jobbar med den här frågan, men jag har ännu icke i praktiken sett den typen av initiativ där man tillsammans med palestinierna gör sak av att faktiskt kräva ersättning, återbetalning, där man ställer den israeliska statsledningen inför faktumet att de måste ta ställning till en sådan framställning från palestinier och från biståndsgivande länder, där de får ta det och också ge ett officiellt svar på hur de ser på saken och vad de tänker göra åt den. Jag tror att man helt enkelt måste ta det steget så att det blir ett konkret ärende som de inte kan ta sig ur på annat sätt än att ge ett besked. Man måste nog flytta fram den positionen. Det de gör är ju helt orimligt.

Det är nog inte rimligt att säga att som en konsekvens av det här betendet slutar vi stödja det palestinska statsbyggandet och går inte in med bistånd. Det leder ju i förlängningen bara till att den förstörelse som israelerna bedriver har nått ytterligare ett syfte, att man har spelat dem i händerna. Det ser inte jag som någon väg, utan den väg jag ser är att trappa upp kraven på Israel. Gör gemensam sak med palestinierna officiellt! Ställ krav på återbetalning av det de har förstört helt enkelt! Sedan får man väl se vad som händer i nästa steg. Men israelerna måste känna på allvar att omvärlden menar någonting, att det här är orimligt och att de inte kan prata sig ur det. De måste begripa att så här kan man inte bete sig.

Sedan har vi hela komplexet med fredsförhandlingar och den typen av överläggningar och balanser, men det är ju en fråga vid sidan av dagens debatt. Det här kan vi ju koppla till hur man i ett ockupationsläge ska agera enligt internationell lag och rätt. Då har faktiskt ockupationsmakten ansvar för att också underlätta för civilbefolkning, och det gör man definitivt inte genom den här typen av åtgärder. Historien om den här ockupationen är att Israel konsekvent bryter mot internationell lag och rätt och det som Genèvekonventionen säger.

Anf. 21 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! ”Utmanande” är ett av de många bra ord som finns kring just hur israelerna gör vad gäller förstörda projekt. Det handlar som sagt inte bara om installationer av vind- och solkraftverk för att få ordning på vatten- och energibrist. Det handlar också om skolor och annat som uppfattas vara säkerhetsrisker för den israeliska staten. Jag tror att man gör allvarliga felbedömningar. Jag tror också att den här systematik-

en, parad med en expansiv bosättningspolitik, direkt motverkar Israels egna intressen.

Vad gäller återbetalningsskyldigheten är det viktigt att vi igen säger att det måste vara palestiniernas egna initiativ, att de juridiskt vill driva en process mot ockupationsmakten. Vid något tillfälle har FN lyckats få återbetalning av staten Israel. Men det jag tror att det handlar lite grann om är att kostnaderna för ockupationen nu börjar visa sig än mer tydligt, och man börjar diskutera vart den notan ska skickas.

Jag är tacksam, herr talman, för att den här interpellationen också ger oss en viss vägledning i det framtida svenska biståndet till Palestina, hur vi ska göra nu och att lösningen inte är att dra sig ur utan att kunna använda utvecklingsengagemang, förutom vårt stora humanitära stöd, för att se i vilken verklighet det svenska biståndet ska fungera. Vi kanske tyvärr får planera utifrån att det inte finns ett fredsavtal, att det fortfarande kommer att råda ockupation, att situationen i Gaza fortfarande är fruktansvärd, att vi får en anledning, inte minst från EU:s sida, att titta mer på område C, västra Jerusalem, och se lite grann på hur biståndet i denna trängda och för befolkningen mycket svåra situation ska kunna verka för att göra skillnad i enskilda människors liv. Det är rätt svårt och ett rätt angeläget bistånd. Jag är tacksam för att vi har en möjlighet att nu diskutera detta, för den långsiktiga strategin för svenskt utvecklingsarbete med de palestinska områdena kommer nu att gå in i en intensiv regeringsberedning med Sida, och därför är jag väldigt glad för den här interpellationen.

Anf. 22 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Visst är det i formell mening ett juridiskt ansvar för palestinierna att ta upp frågan om de vill ha ersättning för förstörda biståndsprojekt, eftersom ägaransvaret ligger där. Men vi återkommer ju ständigt till det problemet: Med vilken kraft kan de driva det här i praktiken? Kommer Israel att bry sig om vad de säger? Kommer de att på något vis respektera det palestinierna för fram? Jag är ytterst tveksam till det. Det är där perspektivet med EU:s insats och massiva uppbackning i ett sådant läge kommer in och att Sverige när det gäller de saker vi har finansierat ger en massiv uppbackning och tydlighet i sammanhanget. Man får lov att göra det här, formulera det och ha en gemensam strategi för hur ersättningsfrågan ska drivas så att det här inte blir bara ett mellanhavande mellan palestinierna och Israel. Då kommer det att falla ut i stort sett i ingenting.

Man får ju tänka på att det är israelerna som med planerad systematik, och jag menar det, med planerad systematik, på ett kontinuerligt sätt genomför den här typen av förstörelse. Det exempel jag gav från de båda byarna visar ju på tydligheten: Ni har tre dagar på er. Om tre dagar river vi kåken du bor i. Om tre dagar har vi sönder energisystemen som går till el till ert jordbruk. Vad är det för någonting? Det är ju rått, brutalt, cyniskt. Det är en ockupationsmakt som bryter konsekvent mot Genèvekonventionens ingångar.

Om den här interpellationen i någon mening kan påverka så att regeringen tillsammans med palestinierna också driver frågan i EU att tillsammans med palestinierna spetsa kraven och gemensamt driva att försöka få ersättning för förstörda projekt har vi ju kommit någon vart.

Anf. 23 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag är glad att Peter Hultqvist utgår från EU:s gemensamma politik för att vi just ska kunna få ett starkt genomslag för våra positioner. Redan under det svenska ordförandeskapet i EU 2009 tog Sverige initiativ till att vi skulle ha en gemensam EU-förteckning över de förstörda biståndsprojekten. Peter Hultqvist refererade till just den i inledningen av den här debatten. Frågan har återkommande tagits upp med israeliska företrädare av EU-delegationen i Tel Aviv. Vid mina egna besök i regionen, förra året vid den här tiden och i år, tar jag också upp det. Vi jobbar både med ett EU-spår och med ett svenskt spår.

Rådsslutsatserna från 2009 och den gemensamma EU-förteckningen har nu följts upp i samband med utrikesministrarnas möte den 14 maj. Då diskuterades förutom fredsprocessen i Mellanöstern också just den oroande utvecklingen i område C på Västbanken, som är under full israelisk kontroll, men där vi också har väldigt mycket av de förstörda biståndsprojekten. Av de rådsslutsatser som antogs vid mötet framgår det mycket tydligt att EU förväntar sig att Israel ser till att EU-investeringar i biståndsprojekt skyddas för framtida bruk.

Min avsikt är att verkligen följa upp och implementera dessa rådsslutsatser och gå Peter Hultqvist till mötes i det han ber om. Vi håller redan på med detta. Vi är återkommande på Israel kring det oacceptabla, och vi gör allt vi kan för att skapa möjligheter för en fredsprocess i Mellanöstern. Detta är inga biståndsberoende människor. Detta är människor som, om de kunde få leva i fred och säkerhet gemensamt, skulle kunna utveckla regionen till att bli väldigt dynamisk och en förebild för de övriga delarna av Mellanöstern. Därför jobbar vi både med det långsiktiga biståndet och med de kortsiktiga humanitära behov som finns på grund av avsaknaden av fred.

Jag är tacksam för att vi fick en chans att diskutera dessa frågor i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2011/12:418 om frihandelsavtalet med Indien

Anf. 24 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jens Holm har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att inte bara garantera att Indien kan fortsätta att producera som i dag utan även för att underlätta framtidens produktion av generiska mediciner.

Jens Holm har även frågat mig om jag kan redogöra för vilken alternativ dataskyddsmodell EU vill att Indien ska anta inom eller utanför frihandelsavtalet, vilka åtgärder jag avser att vidta för att frihandelsavtalet inte ska försämra miljön, om jag avser att använda frihandelsavtalet som ett sätt att stärka miljöarbetet och i så fall hur samt om jag avser att verka för att EU lyfter ut alkohol och tobak ur förhandlingarna.

Regeringens linje är att EU:s frihandelsavtal med Indien, inklusive eventuella skrivningar om dataexklusivitet och investeringsskydd, inte ska underminera rätten till hälsa och fattiga människors tillgång till mediciner. Avtalen ska utformas så att hänsyn tas till dessa aspekter. Här är

den flexibilitet som följer av TRIPS-avtalet och Dohadeklarationen av stor betydelse. Avtalen ska varken begränsa Indiens möjlighet att använda sig av tvångslicenser för produktion eller kringskära möjligheten för Indien att exportera läkemedel under tvångslicens till andra utvecklingsländer vid akuta folkhälsoproblem.

Från svensk sida har vi under förhandlingarnas gång varit mycket tydliga med dessa ståndpunkter i våra kontakter med EU-kommissionen, som är de som förhandlar med Indien. De uppgifter vi har erhållit från kommissionen vad avser risken för att avtalet ska få de negativa konsekvenser som Jens Holm befarar har också hittills varit tillfredsställande.

I den mån dataskydd diskuteras verkar Sverige för att Indien inte ska tvingas anta regler som underminerar rätten till hälsa.

Vilka effekter en ökad handel får på miljön är inte alltid lätt att slå fast. Det beror i hög utsträckning på den politiska viljan hos parterna och påverkas av vilket tidsperspektiv som anläggs. Jag är övertygad om att en stärkt handel har stor potential att vara en viktig del i strävan efter en mer hållbar utveckling. Handel leder till ekonomisk tillväxt, vilket bidrar till ett större ekonomiskt utrymme för att tackla de stora miljöutmaningarna. Att miljö- och klimatvänliga teknologier, varor och tjänster sprids snabbare bidrar också, som Jens Holm påpekar, till att förbättra förutsättningarna för ett effektivare miljöarbete.

Samtidigt är det givetvis viktigt att vara vaksam på de utmaningar som en snabbare tillväxt och ett större utbyte skapar. Hållbarhetsbedömningar, så kallade sustainability impact assessments, är viktiga verktyg som används av EU inför handelsförhandlingar, bland annat i syfte att ta fram riktlinjer för kompletterande stödåtgärder – så kallade flanking measures – som kan minska de potentiella negativa effekterna av avtalen. Hållbarhetsbedömningen används sedan som grund för EU:s position i förhandlingarna.

I frihandelsförhandlingarna med Indien driver EU på för att ett särskilt kapitel om hållbar utveckling ska ingå. Inom ramen för EU:s och Indiens strategiska partnerskap samarbetar vi redan i dag kring miljö- och klimatfrågor. Detta samarbete inbegriper bland annat frågor som rör avfall, vattenrening, luftföroreningar, transporter och energi. Ett hållbarhetskapitel i frihandelsavtalet skulle förbättra möjligheterna till samverkan, något som kan bidra till att möta de miljöproblem som Jens Holm tar upp.

I förhandlingarna med Indien driver Sverige och EU därutöver även på för att miljövänliga varor, teknologier och tjänster ska utgöra föremål för tidig liberalisering, något som även det givetvis skulle bidra till positiva klimat- och miljöeffekter.

EU eftersträvar i sina frihandelsförhandlingar rent generellt regler som är icke-diskriminerande. Detta gäller även alkohol. Ambitionen är att reglerna för EU-producerade varor och lokalt producerade varor inte ska skilja sig åt. Jag ser detta som rimligt, men vill samtidigt påminna om att de instrument som normalt används för att begränsa alkohol- och tobakskonsumtion inte omfattas av handelsförhandlingarna. Ett frihandelsavtal begränsar därför inte möjligheterna att införa inhemska icke-diskriminerande regler som syftar till att värna folkhälsan.

Herr talman! Jag vill tacka handelsministern för svaret på min interpellation.

Det är inte så ofta vi debatterar handelspolitik i denna kammare, och det tycker jag är synd. Ett av skälen till min interpellation är just att få ett konkret tillfälle att diskutera handelspolitik med ansvarig minister. I synnerhet vill jag diskutera frihandelsavtalet med Indien eftersom jag tycker att det är ett särskilt viktigt handelsavtal.

Ett grundläggande misstag EU gör i förhandlingarna om detta frihandelsavtal är att man ser EU och Indien som två jämbördiga parter och att man vill ställa krav på Indien att göra samma åtaganden som EU säger sig göra. Vi ska dock veta att detta inte är två jämbördiga parter. Indien är ett fattigt land. Nästan 800 miljoner av Indiens invånare är fattiga, och Indiens bnp är bara 6 procent av EU:s bnp. Indiens per capita-inkomst är ungefär på nivå med Nicaraguas och Angolas. Det är alltså ett väldigt fattigt land med helt andra förutsättningar än dem EU har.

Vi ska också komma ihåg att det finns en asymmetri vad gäller relationen mellan EU och Indien. EU är Indiens absolut viktigaste handelspartner – mer än 20 procent av Indiens handel sker med EU. Å andra sidan är Indien i dagsläget inte en särskilt viktig handelspartner för EU – drygt en procent av handeln sker med Indien. Vi kan alltså konstatera att det är väldigt viktigt för Indien att få till stånd ett handelsavtal, och ett fördelaktigt sådant, med EU. Jag tycker därför att det är viktigt att det kommer till stånd ett handelsavtal, men det måste självklart baseras på sunda och rättvisa grunder.

En av de frågor jag tar upp i min interpellation är Indiens rätt att fortsätta att tillverka generiska läkemedel. Indien är i dag världens största producent av läkemedel där patentet har gått ut. Man exporterar till mängder av olika länder i världen. Det rör mediciner mot hiv, malaria, cancer och så vidare. EU trycker i dessa förhandlingar på för att Indien ska skärpa sin immaterialrätt, och EU backar upp de stora läkemedelsbolagens försök att få Indien att minska sin produktion av generiska läkemedel.

Om det nu verkligen stämmer att Sverige i förhandlingarna mellan EU och Indien driver på för att Indien ska ha kvar det undantag som har accepterats inom ramen för till exempel TRIPS-avtalet tycker jag att det är bra. Jag skulle dock vilja att handelsministern här var tydligare och preciserade för mig exakt hur detta undantag ska formuleras. Är det verkligen så att vi har fått fullt gehör i EU på denna punkt?

Jag tar också upp frågan om alkohol och tobak. Där har Indien drivit att alkohol och tobak inte ska omfattas av detta frihandelsavtal. Vore det inte bäst att man helt enkelt lyfte ut detta? Då skulle man slippa frågan.

Avslutningsvis skulle jag också vilja fråga ministern om ministern kan lova att avtalstexten så som den ser ut i dag kan offentliggöras för oss riksdagsledamöter. Vi har nämligen inte fått tillgång till avtalstexten trots att vi har haft diskussioner i till exempel EU-nämnden. Utkastet till avtalstext har ingen av oss fått se. Kan vi få se det?

Anf. 26 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! De frågor som Jens Holm tar upp är väldigt viktiga, och jag tror att vi i grunden är överens om det breda förhållningssätt som vi bör ha vid våra frihandelsförhandlingar med Indien.

Vi ska, som jag sade i mitt svar, vara en stark röst för att det framtida avtalet inte ska underminera rätten till hälsa och fattiga människors tillgång till mediciner. Samtidigt är det viktigt att vi från svensk sida, som brukligt, verkar för breda och omfattande liberaliseringar. Det är jag övertygad om att såväl EU som Indien skulle tjäna på.

Jag vill också varna lite för att vi hamnar i en statisk Indienbild. Det som Jens Holm beskriver är sant. Det finns otroligt många fattiga människor i Indien och mycket umbäranden, men det är inte hela utgångspunkten i dag.

Naturligtvis ska vi inte blunda för de problem som Indien har och står inför, men vi ska också se de enorma framsteg de har gjort de senaste decennierna. Vi ska också se det enorma behovet, inte minst här i Sverige, av att ha kontakter, dialog och handel med Indien.

Jens Holm säger att mer än 20 procent av Indiens handel är med EU och att avtalet därmed vore viktigare för Indien än för EU. Jag håller inte med om det. Det är viktigt för båda parter.

Om vi själva här i Sverige ska klara vår framtid med all den kompetens som kommer att behövas, inte minst inom teknikområdena – civilingenjörer i klartext – kommer vi att behöva en utökad arbetskraftsinvandring. En stor del av den kommer att vara från Indien och från Kina.

Det är viktigt att vi underlättar så mycket som bara är möjligt för att vi ska kunna både handla mer med Indien och ha mer kontakter, dialog och utbyte med Indien, så där håller jag inte med Jens Holm.

Indien har världens näst största befolkning just nu. De har integrerats alltmer i den globala ekonomin. De har också vuxit fram som en viktig leverantör av it och affärstjänster. Det finns alltså en ganska mångfasetterad bild av Indien i dag.

Vi kan inte heller bara tänka på hur situationen ser ut just nu, utan vi måste också se till hur den kommer att se ut i framtiden. Det är därför som vi har sagt att det är viktigt att i ett tidigt skede få liberaliseringar just när det gäller miljöfrågorna, som Jens Holm tog upp, och gröna varor, tjänster och teknologier.

När det gäller specifikt mediciner – Jens Holm tog upp hiv, malaria och cancer – kan jag garantera att om det är någon som ser vikten av att människor får tillgång till mediciner mot hiv så är det jag som gammal hiv-forskare. Jag kommer alltid att försvara den rätten. Samtidigt kommer jag alltid att försvara immateriella rättigheter, därför att om vi inte har starka immateriella rättigheter kommer heller inte någon utveckling av nya mediciner att ske.

Som Jens Holm kanske känner till är till exempel hiv ett virus som hela tiden förändrar sig i människokroppen, det vill säga att man klarar sig inte med en medicin livet ut om man ska ha en bromsmedicin som fungerar i många, många år, utan man kommer att behöva en kombination av olika mediciner, och det behövs ständigt ny utveckling. Vem ska stå för den utvecklingen om inte incitamentet finns kvar att man kan skydda sin uppfinning? Det är en otroligt viktig fråga.

Jag är övertygad om att de här sakerna mycket väl går att kombinera, ett starkt skydd för immateriella rättigheter samtidigt som vi garanterar att fattiga människor får tillgång till mediciner. Och det gör vi genom TRIPS-avtalet. Vi har från svensk sida varit väldigt tydliga i förhandlingarna med att det ska säkerställas.

Anf. 27 JENS HOLM (V):

Herr talman! Tack för svaret! Jag vill börja med frågan om medicinerna. Jag var i Indien i februari i år. Det var samtidigt som EU-kommisionens ordförande Barroso var där på det stora mötet mellan EU och Indien. Utanför EU:s intressekontor i New Delhi arrangerades en demonstration. Demonstranterna hade 20 svarta gravkistor som skulle symbolisera de människor som riskerar att dö ifall Indien inte kan fortsätta producera billiga läkemedel.

Anledningen till att jag tar upp den här frågan är att jag är ersättare i EU-nämnden, och när det gäller frihandelsavtalet mellan EU och Indien står det ingenting alls i den svenska positionen om vad Sverige anser om rätten att kunna fortsätta producera mediciner som i dag. Då blir jag lite oroad, och det är därför som jag tycker att det är så viktigt att ta upp frågan. Jag hoppas verkligen att det nu är som handelsministern säger, att Sverige driver på kommissionen.

Jag skulle återigen vilja fråga handelsministern exakt hur hon vill att Indiens garanti för att kunna fortsätta producera billiga generiska läkemedel ska formuleras och säkerställas i avtalet. Jag skulle också vilja veta, även om det är en hypotetisk fråga, vad handelsministern gör i det läge då det inte finns någon sådan garanti. Ifall EU skulle driva fram en sådan avtalstext, kan då handelsministern lova att Sverige säger nej till avtalet?

Jag vill återupprepa min förfrågan om att få tillgång till utkastet till avtalstext, för det har inte vi i riksdagen fått ta del av, vare sig utrikesutskottet, EU-nämnden eller någon annan instans. Kan vi få tillgång till avtalstexten? Jag tycker att det är väldigt viktigt. Till exempel säger handelsministern att man just nu diskuterar att ha ett särskilt kapitel om hållbar utveckling i avtalstexten. Jättebra! Men då vill jag som är engagerad i miljöfrågor gärna se förslaget till avtalstext i kapitlet om hållbar utveckling.

På tal om hur handelsavtalet kan påverka miljön är ett av skälen till att jag tar upp det att i EU:s egen utvärdering av frihandelsavtalet mellan EU och Indien finns ett kapitel som bara handlar om miljön – det är det som jag håller i min hand – där man konstaterar att om det blir några effekter på miljön kan de bli negativa med avtalet. Då tycker jag att det är viktigt att Sverige spelar in konkreta förslag på hur vi ska få ett avtal som inte påverkar miljön negativt.

Jag har ytterligare en fråga till handelsministern. Jag vet att EU driver på för att man ska ta bort alla restriktioner och handelshinder för det som jag tror att man kallar för no new goods. No new goods är egentligen avfall och skräp. Det kan vara gamla mobiltelefoner, datorer och liknande från Europa. Det vill EU att vi ska kunna exportera till Indien utan restriktioner. Jag ser en väldigt stor risk i att vi ska kunna göra det, eftersom Indien då kan sluta som en stor soptipp för vårt avfall. Jag undrar

varför EU driver på för att det ska vara lättare att exportera avfall till Indien.

Anf. 28 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag får då återigen försöka vara väldigt tydlig när det handlar om generiska läkemedel och folkhälsa.

Regeringens linje är att EU:s frihandelsavtal med Indien inte ska underminera rätten till hälsa och fattiga människors tillgång till medicin. Vi har varit extremt tydliga med detta gentemot kommissionen, som representerar EU i förhandlingarna med Indien. Den linjen innebär att avtalet ska vara utformat så att man tar hänsyn till folkhälsoaspekter. Där är de flexibiliteter som följer av TRIPS-avtalet och Dohadeklarationen av stor betydelse.

Indien ska även fortsättningsvis ha möjligheten att använda sig av tvångslicenser, som ett exempel, för produktion och konsumtion inom landet och också kunna exportera läkemedel under tvångslicens till andra utvecklingsländer, som jag sade, vid akuta folkhälsoproblem.

Detta har hela tiden varit vår hållning, och det kommer att fortsätta vara vår hållning. Vi kommer att trycka på om EU skulle tänka någonting annat. Men eftersom förhandlingar pågår kan jag inte gå in på det exakta innehållet i de senaste utkasterna. Fick jag bestämma och Sverige fick bestämma skulle jag kunna ge det till Jens Holm i kammaren i dag. Men nu ser det inte ut så, utan det är flera EU-länder, och det finns också en motpart, i det här fallet Indien. Om någon av dem vill ha sekretess blir det tyvärr så. Men om Sverige som sagt fick bestämma skulle det vara öppet och transparent rakt igenom. Jag ser inte heller att det skulle finnas några konstigheter i det.

Jag har redan varit inne på frågan om vikten av IPR. Jag tror att jag har varit tillräckligt tydlig mot Jens Holm där.

Jag ska också gå in på det som Jens Holm tog upp om förhandlingarna på miljöområdet, EU:s hållbarhetsanalyser och det han oroar sig för där, nämligen att det finns ett antal potentiella effekter. Ja, det finns det. Jag vill dock understryka att de effekter man har identifierat i analysen är väldigt små.

Vår ambition är att ha samarbete och dialog med Indien och föra utvecklingen framåt på miljöområdet. Det är därför det är viktigt att det finns ett hållbarhetskapitel.

Det är också viktigt att det blir en tidig liberalisering av tjänster, varor och teknologi inom miljöområdet så att vi kan få mycket bättre miljöteknik i Indien. Tar vi bort tullar och andra handelshinder som gör att det blir lättare att överföra mer miljöteknik till Indien tror jag att vi i hög grad bidrar till att lösa många av de miljöproblem som finns i Indien i dag – och Jens Holm och jag är helt överens om att det finns stora miljöproblem i Indien i dag. Det räcker att åka till New Dehli och känna lukten vissa morgnar. Vi vet båda vad det handlar om. Det är en situation som är ohållbar i längden. Här behöver mycket göras.

Jag ska kort också kommentera det som Jens Holm tog upp i sitt förra inlägg om alkohol. Inom EU värnar många medlemsstater inklusive Sverige om nationella begränsningar för försäljning av alkoholhaltiga drycker. Enligt WTO:s regelverk kan länder sätta upp sina egna regler så länge de är icke-diskriminerande.

De önskemål som EU har framfört i frihandelsförhandlingarna när det handlar om försäljning av alkoholhaltiga drycker ska främst betraktas mot den bakgrunden, alltså icke-diskrimineringsprincipen. Det handlar inte om att påverka den nationella lagstiftningen för folkhälsan.

Tillåter man försäljning av indisk whisky, vilket man gör i dag, anser vi att svensk vodka inte ska ha en sämre behandling. Sedan är det helt och hållet upp till Indien att ha en alkohollagstiftning som är restriktiv.

Anf. 29 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag börjar med själva förhandlingarna och bristen på transparens. Nu berättar Ewa Björling för mig att jag som riksdagsledamot inte kan få ta del av utkastet till förhandlingstext. Det är djupt problematiskt eftersom det försvarar för oss i riksdagen att följa med i förhandlingarna, spela in konkreta förslag och tycka till om detta. Som folkvald känner jag mig helt sidsteppad och att vi inte har något inflytande alls över handelspolitiken, och handelspolitiken är ett otroligt viktigt politikområde.

Har du, Ewa Björling, tagit upp detta med kommissionen och frågat om du kan få offentliggöra utkastet till handelsavtal för de svenska riksdagsledamöterna?

När det gäller alkohol och tobak har den indiska positionen åtminstone tidigare varit en önskan att lyfta ut alkohol och tobak ur förhandlingen. Man har sagt att det inte är varor vilka som helst. Jag förstår inte varför det är så viktigt att underlätta för europeisk alkohol och tobak att säljas i Indien. Om Indien ber om att inte ha med det i avtalet borde man lyssna på det.

Det är bra att Sverige säger att man driver på för miljön. Det är dock djupt problematiskt att utvärderingsrapporten säger att detta kan försämra miljön. Det är därför viktigt att det blir ett avtal som inte försämrar miljön, för då är inte mycket vunnet. Det ska vara konkreta skrivningar som ser till att utsläppen minskar och att vattenkvaliteten, jordbruket och så vidare blir bättre.

Jag tackar för svaren och diskussionen och kommer att fortsätta följa denna fråga noggrant.

Anf. 30 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag tackar Jens Holm för en bra interpellation i en viktig fråga. Jag tittar gärna på om det är möjligt att få ut några delar och återkommer till Jens Holm.

Vår svenska position i detta är inte okänd inom EU. Sverige trycker ständigt på för ökad transparens, och ju mer tryck som sätts från Sveriges riksdag, desto bättre är det för mig. Då har jag ett starkare stöd inom EU.

Man kan jämföra detta med ACTA. Vi hade precis samma problem där. Sverige tryckte på, och till slut blev det transparent. Det orsakade också många missförstånd på vägen om vad ACTA egentligen handlade om. Eftersom man inte hade tillgång till vad det verkligen var blev det också mycket spekulationer – alldeles i onödan.

Jag är också glad över det stora engagemang som finns vad gäller tillgång till mediciner för fattiga människor och den produktion som vi tycker ska kunna ske i fattiga länder. Jag har träffat Läkare utan gränser flera gånger, och även de trycker på i frågan.

Ju mer tryck vi från svenskt håll kan sätta på frågan från frivilligorganisationer och Sveriges riksdag, desto bättre är det. Sverige blir alltid starkare om vi har en gemensam tydlig röst i denna fråga. Jag vet att det finns ett stort tryck på kommissionen i denna fråga, men det gäller att hålla det kvar ända tills avtalet är färdigt.

Just nu ser det inte så ljust ut när det gäller avtalet. Indien går snart till val, och därför går det inte framåt i förhandlingarna. Jag hoppas dock att vi så snart som möjligt kan avsluta detta med goda klausuler vad gäller miljö, hållbarhet och tillgång till mediciner för fattiga människor.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmäldes och bordlades

Skrivelse

2011/12:165 Meddelande om kommande förslag om ändringar i reglerna om beskattning av finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna skrivelse skulle förlängas till *onsdagen den 26 september*.

Motioner

med anledning av prop. 2011/12:156 Resningsförfarandet i brottmål – återupptagande av förundersökning och rätt till biträde

2011/12:Ju20 av Kent Ekeröth (SD)

2011/12:Ju21 av Maria Ferm m.fl. (MP)

Finansutskottets betänkanden

2011/12:FiU21 Vårändringsbudget för 2012

2011/12:FiU24 Utvärdering av penningpolitiken 2009–2011

2011/12:FiU28 Utvecklingen inom den kommunala sektorn 2011

2011/12:FiU30 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 2007–2011

2011/12:FiU22 Bank-, försäkrings- och kreditupplysningsfrågor

Justitiekommitténs betänkanden

2011/12:JuU11 It-stödet i rättskedjan

2011/12:JuU26 Skyddsåtgärder för trafikuppgifter lagrade för brottsbekämpande ändamål

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2011/12:MJU24 Miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket

Försvarsutskottets betänkande

2011/12:FöU9 Försvarets logistik

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 juni

2011/12:658 Bred hjälp till syriska flyktingar

av *Håkan Bergman* (S)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:659 Demokratikrav och handeln med Kina

av *Håkan Bergman* (S)

till statsrådet Ewa Björling (M)

2011/12:660 Behovet av förskollärare i en växande Stockholmsregion

av *Håkan Bergman* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:661 Offentligt stöd till trossamfund

av *Mattias Karlsson* (SD)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 juni.

10 § Kammaren åtskildes kl. 10.37.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
2 § Hänvisning av ärende till utskott	2
3 § Förnyad bordläggning.....	2
4 § Svar på interpellation 2011/12:412 om franchisetagarnas utsatta situation.....	2
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	2
Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S)	3
Anf. 3 MARGARETA CEDERFELT (M).....	4
Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	5
Anf. 5 BÖRJE VESTLUND (S)	6
Anf. 6 MARGARETA CEDERFELT (M).....	6
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	7
Anf. 8 BÖRJE VESTLUND (S)	8
Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	8
5 § Svar på interpellation 2011/12:421 om otydligheter i lag (1974:191) om bevakningsföretag.....	8
Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	8
Anf. 11 ELIN LUNDGREN (S).....	9
Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	10
Anf. 13 ELIN LUNDGREN (S).....	11
Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	11
Anf. 15 ELIN LUNDGREN (S).....	13
Anf. 16 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	13
6 § Svar på interpellation 2011/12:401 om svenskt bistånd till den palestinska myndigheten.....	14
Anf. 17 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	14
Anf. 18 PETER HULTQVIST (S)	15
Anf. 19 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	16
Anf. 20 PETER HULTQVIST (S)	17
Anf. 21 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	17
Anf. 22 PETER HULTQVIST (S)	18
Anf. 23 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	19
7 § Svar på interpellation 2011/12:418 om frihandelsavtalet med Indien.....	19
Anf. 24 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	19
Anf. 25 JENS HOLM (V)	21
Anf. 26 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	22
Anf. 27 JENS HOLM (V)	23
Anf. 28 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	24
Anf. 29 JENS HOLM (V)	25
Anf. 30 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	25
8 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	26
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	27
10 § Kammaren åtskildes kl. 10.37.	27

